

Rigsdagstidende.

1853. Forhandlingerne paa Landstthinget. № 13.

Femte Session.

15de Møde.

Lørdagen den 29. October.

(Forts.)

Solberg (fortsat): De, som eiede Kirker, havde kjøbt dem med Rettighed til at kræve en vis Qvotadeel af det, der frembragtes paa Tiendeyderens Mark, og med Udsigt til, at denne hans Indtægt fra Aar til Aar skulde stige; men, idet Staten siger: Nei! denne Udsigt vil jeg betage Eder derved, at Tienden een Gang for Alle skal fastsættes ved Taxation, er det jo dog ganske aabenbart, at hans Eiendom derved væsentligt bliver forringet. Dersom vi nu kunde tænke os, — og jeg skulde næsten troe det, — at Staten i sin Tid havde afhændet Kirker med denne Rettighed, saa synes det mig at være endnu mere indlysende, at Staten ved at fastsætte en bestemt aarlig Afgift har gjort fuldt saa stort et Indgreb i Eiendomsretten som det, der tilsigtes ved det foreliggende Lovforslag. Den høitagtede Minister har sagt, at Jordbrugerne forhindredes i at forbedre Jorden, saaledes som Tiendeydelsen tidligere var bestaen; jeg skal ikke benægte det; det er aldeles vist, at det var en stor Bessignelse for Danmark, at der fattes en Grændse for denne Tiendetagen. Men jeg vil bestemt paaastaae, at det Samme gælder med Hensyn til Ophævelsen af Fæstevæsenet. Dette forhindrer ogsaa Brugerne paa mangfoldig Maade i at sride fremad til en høiere Udvikling og Frugtbargjørelse af den Eiendom, som er ham overdragen. Ja, dersom det var saaledes, at der var noget aldeles Stabilt i hele dette Forhold mellem Eier og Fæster, saaledes at Afgiften ikke forhøiedes, saa at Sønnen altid fik Jorden efter sin Fader eller de nærmeste Besslægtede, saa kunde man tænke sig, at det ikke

wilde forhindre Fremgangen i Agerbruget; men saaledes, som det nu er Tilfældet, forhindrer Fæstevæsenet den ganske vist, og jeg skal blot anføre et eneste Exempel. Jeg vil sige, dersom det nu var Tilfældet, — og jeg tilføier, det er Tilfældet, — at en Eier af Fæstegods siger, at han ikke mere vil fæste bort, men vil sælge sit Gods, og en Mand, som er Fæster, døer i en ung Alder, efterladende sig en Enke og flere Børn, maaskee med Gjæld, da han har maattet laane Penge, for at komme i Besiddelse af Gaarden, saa at de ikke selv kunne købe Gaarden, saa gad jeg vidst, om der ikke i det Forhold vil indeholdes en stor Forhindring for en hensigtsmæssig Drift og Forbedring af Agerbruget. Og, naar man nu dertil føier, at det er skeet, navnlig i Byen, at en Fæstegaard, hvortil der ikke var mere end 42 Tønder Land, har kostet i Indfæstning 4800 Rigsdaler, og det saa skeer, at den Mand, der har fæstet til en saa enorm Priis foruden de offentlige Afgifter, døer maaskee efter saa Aars Forløb, og der ulykkeligviis kommer en anden Godseier, som slet ikke vil fæste bort igjen, men siger, at Enken skal købe, — er saa en saadan stakkels Enke ikke i den allerulykkeligste Tilstand, og hvorledes kan man da sige, at Fæstevæsenet under saadanne Forhold som de, der for Tiden finde Sted, er en Bessignelse for Landet? Det kan man dog paa ingen mulig Maade sige. Naar den høitærede Minister endda vilde sige, at det har været til Bessignelse for Landet, saa vilde jeg for min Deel sige ja dertil; men, naar han siger, at det er til Bessignelse, saa kan jeg ikke gaae ind derpaa; thi Forholdet er af den Bessaffenhed at det paa de allerfleste Steder er til stor Fordærvelse. Jeg kan heller ikke paa nogen mulig Maade see, at den Maade, hvorpaa